

Dokument s plenarne sjednice

B9-0463/2021

14.9.2021

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjava Vijeća i Komisije

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o slobodi medija i daljnjem pogoršanju stanja vladavine prava u Poljskoj
(2021/2880(RSP))

Jadwiga Wiśniewska, Mazaly Aguilar, Sergio Berlato, Adam Bielan, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Carlo Fidanza, Raffaele Fitto, Ladislav Ilčić, Patryk Jaki, Krzysztof Jurgiel, Karol Karski, Beata Kempa, Izabela-Helena Kloc, Elżbieta Kruk, Zbigniew Kuźmiuk, Ryszard Antoni Legutko, Beata Mazurek, Tomasz Piotr Poręba, Nicola Procaccini, Elżbieta Rafalska, Bogdan Rzońca, Jacek Saryusz-Wolski, Beata Szydło, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Grzegorz Tobiszowski, Valdemar Tomaševski, Witold Jan Waszczykowski, Kosma Złotowski, Raffaele Stancanelli, Anna Zalewska
u ime Kluba zastupnika ECR-a

Rezolucija Europskog parlamenta o slobodi medija i daljnjem pogoršanju stanja vladavine prava u Poljskoj (2021/2880(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članke 2., 7. i 19. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
 - uzimajući u obzir članke 167. i 173. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
 - uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima (dalje u tekstu: Povelja), a posebno njezin članak 11.,
 - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da poljski Ustav jamči slobodu tiska (članak 14.) i slobodu izražavanja te zabranu cenzure (članak 54.);
- B. budući da je načelo slobode tiska usko povezano s načelom slobode izražavanja (članak 54.), koja je jedan od ostvaraja slobode govora, a ono je steklo status ustavnog načela;
- C. budući da je postupak licenciranja za emitiranje radijskih i televizijskih programa uređen Zakonom o radiodifuziji od 29. prosinca 1992.; budući da je, u skladu sa Zakonom o radiodifuziji, za emitiranje radijskih i televizijskih programa potrebna licencija koja se dodjeljuje odlukom predsjednika Nacionalnog vijeća za radiodifuziju na temelju rezolucije Nacionalnog vijeća;
- D. budući da prema poljskom Ustavu članove Nacionalnog vijeća za radiodifuziju imenuju Sejm, Senat i predsjednik Republike te oni ne smiju pripadati političkoj stranci ili sindikatu niti obavljati javne aktivnosti koje su nespojive s njihovom funkcijom;
- E. budući da u skladu sa Zakonom o radiodifuziji sve radiotelevizijske kuće koje djeluju u Poljskoj, uključujući javne, neovisno oblikuju svoje programe; budući da nijedno tijelo državne uprave ne smije utjecati na programiranje ili kadrovske odluke javnih radiotelevizijskih kuća;
- F. budući da se člankom 35. Zakona o radiodifuziji zahtijeva da radijsko i televizijsko emitiranje u Poljskoj bude u većinskom vlasništvu i pod nadzorom subjekata iz Europskog gospodarskog prostora (EGP); budući da najviše 49 % udjela radiotelevizijskih kuća u Poljskoj može biti u vlasništvu subjekata izvan EU-a; budući da zahtjevi poput ovoga nisu svojstveni samo Poljskoj već postoje primjerice i u Austriji i Francuskoj;
- G. budući da je cilj nacrta zakona o izmjeni Zakona o radiodifuziji, koji trenutačno razmatra poljski parlament, pojasniti propise kojima se Nacionalnom vijeću za radiodifuziju omogućuje učinkovito suzbijanje mogućnosti da bilo koji subjekt izvan EU-a preuzme kontrolu nad radiotelevizijskim kućama, posebno subjekti iz zemalja koji

predstavljaju znatnu prijetnju za državnu sigurnost;

- H. budući da se u francuskom zakonodavstvu navodi da se licencija za zemaljsko emitiranje programa na francuskom jeziku ne može izdati poduzeću u kojem je više od 20 % temeljnog kapitala ili glasačkih prava u vlasništvu stranih državljana, osim u slučaju međunarodnih obveza Francuske; budući da francusko pravo također predviđa nekoliko kazuističkih pravila kojima se određuje koncentracija aktivnosti medija koje su zabranjene zakonom;
- I. budući da se u skladu s njemačkim pravom licencija za radiodifuzijske usluge za nacionalni program može izdati samo subjektu s boravištem ili poslovnim nastanom u Njemačkoj, EU-u ili EGP-u; budući da prema njemačkom pravu podrijetlo kapitala vlasnika određenog medija nije relevantno, ali je važno mjesto njegova sjedišta;
- J. budući da je kupnja dionica društva Polska Press od strane društva PKN Orlen S. A. jedna od brojnih transakcija koje su posljednjih godina provedene na poljskom medijskom tržištu; budući da su promjene u vlasništvu medija prilično česte i ne utječu na procjenu slobode medija i slobode izražavanja koje su zajamčene Ustavom Republike Poljske; budući da odluke trgovačkog društva donosi njegov upravni odbor, a ne njegovi vlasnici; budući da je predmetnu transakciju ocijenio Ured za tržišno natjecanje i zaštitu potrošača i da on nije utvrdio prijetnje koje bi ta transakcija predstavljala za medijski sektor u Poljskoj;
- K. budući da su granice nadležnosti Unije uređene načelom dodjeljivanja, što posljedično znači da države članice zadržavaju nadležnosti koje na temelju Ugovorâ nisu dodijeljene Uniji;
- L. budući da se člankom 2. UEU-a Uniji ne dodjeljuje nikakva materijalna nadležnost, već se u njemu samo navode određene vrijednosti koje bi institucije Unije i njezine države članice trebale poštovati kada djeluju u okvirima granica ovlasti koje su Ugovorima dodijeljene Uniji i bez utjecaja na te granice;
- M. budući da su oblikovanje i provedba politika koje se odnose na seksualno zdravlje i obrazovanje, reprodukciju i pobačaj u zakonodavnoj nadležnosti država članica;
- N. budući da se jedino člankom 7. UEU-a predviđa nadležnost Unije za nadziranje primjene vladavine prava, kao vrijednosti Unije, u kontekstu koji nije u vezi s posebnom materijalnom nadležnošću ili koji prelazi područje primjene nadležnosti;
- O. budući da člankom 7. UEU-a nije utvrđena osnova za daljnji razvoj ili izmjenu postupka opisanog u tom članku;
- P. budući da je nadležnost Suda Europske unije u pogledu vladavine prava ograničena isključivo na provjeru poštovanja postupovnih odredbi iz članka 7. UEU-a i isključivo na zahtjev predmetne države članice;
- Q. budući da institucije EU-a nemaju nadležnost za donošenje ikakve definicije vrijednosti navedenih u članku 2. UEU-a, posebno pojma vladavine prava, s obzirom na to da im ta nadležnost nije dodijeljena Ugovorima;

- R. budući da bi u nedostatku relevantne nadležnosti institucije donošenjem takve definicije prekršile Ugovore te bi definicija bila u suprotnosti s Ugovorima;
- S. budući da je poljski Ustavni sud potvrdio superiornost nacionalnih ustavnih odredbi u odnosu na pravo EU-a od pristupanja Republike Poljske EU-u; budući da je u presudi Ustavnog suda od 11. svibnja 2005. navedeno da postojanje relativne autonomije pravnih poredaka na temelju njihovih unutarnjih hijerarhijskih načela ne znači da između njih ne postoji interakcija ili sukob i kada bi postojalo neuklonjivo proturječje između ustavne norme i norme prava EU-a, proturječje koje se ne može otkloniti primjenom tumačenja kojim se poštuje relativna autonomija prava EU-a i nacionalnog prava, takvo proturječje ne može se ni na koji način riješiti u poljskom pravnom sustavu priznavanjem superiornosti norme EU-a u odnosu na ustavnu normu, niti bi moglo voditi gubitku obvezujuće snage ustavne norme i njezinoj zamjeni normom EU-a ili ograničavanju područja primjene te norme na područje koje nije obuhvaćeno propisom prava EU-a; budući da je poljski Ustavni sud također izrazio svoje mišljenje u tom smjeru u svojim presudama od 24. studenoga 2010. i 16. studenoga 2011.; budući da tijela EU-a nisu osporila nijednu od tih presuda;
- T. budući da neke presude ustavnih sudova drugih država članica također polaze u smjeru superiornosti nacionalnog prava u odnosu na pravo EU-a;
1. ističe da su sloboda i pluralizam medija stupovi moderne demokracije jer su ključni elementi otvorene i slobodne rasprave; primjećuje da neke države članice izvješćuju o problemima na medijskom tržištu, koji su često povezani s pandemijom;
 2. smatra da je sloboda medija u Poljskoj dobro zaštićena i da su uspostavljene sve zaštitne mjere;
 3. napominje da se u medijskom prostoru mogu pronaći sve vrste stajališta i da nema ograničenja pa je stoga medijski pluralizam zajamčen;
 4. ističe da države članice imaju pravo uvesti zakon kojim se može učinkovito spriječiti preuzimanje medija od strane vanjskih subjekata izvan EGP-a i EU-a, primjerice iz Rusije ili Kine;
 5. napominje da je ograničenje kapitala koji dolazi izvan EU-a već na snazi u Francuskoj i Njemačkoj, među ostalim državama;
 6. naglašava da se člankom 7. UEU-a EU-u nudi jedina mogućnost da s autoritetom intervenira u pitanjima povezanim s poštovanjem samih vrijednosti Unije od strane država članica, uključujući vladavinu prava; ističe da je članak 7. UEU-a potpun i iscrpan;
 7. ističe da u skladu s člankom 7. UEU-a nije bilo odlučnog zaključka da postoji čak i rizik da Poljska teško prekrši vladavinu prava; ističe da za optuživanje Poljske za kršenje a zatim i dodatno pogoršanje vladavine prava nema osnove u Ugovorima i da je to samo instrument nezakonitog političkog pritiska;
 8. ističe da organizacija pravosuđa nije među nadležnostima dodijeljenima EU-u jer je to područje u isključivoj nadležnosti država članica; ističe da se reforme uvedene

posljednjih godina u Poljskoj, čiji je cilj poboljšanje funkcioniranja poljskog pravosudnog sustava, temelje na iskustvima drugih država članica, koja Europska komisija nije dovela u pitanje; smatra da se tim reformama ni na koji način ne krši neovisnost sudaca ili neovisnost pravosuđa, koja je zajamčena poljskim Ustavom i zakonima;

9. žali zbog činjenice da neka tijela Unije prekoračuju svoje nadležnosti iz Ugovora; ističe da zanemarivanje te činjenice onemogućuje pravilnu ocjenu argumentacije Poljske kao odgovora na predstavljena stajališta institucija EU-a, u kojima se kritiziraju postupci trenutačno u tijeku pred poljskim Ustavnim sudom, a odnose se na nadležnosti Suda Europske unije za preispitivanje nacionalnog prava i primjenu privremenih mjera u slučajevima, uključujući organizaciju pravosuđa država članica; ističe prethodnu sudsku praksu poljskog Ustavnog suda u pogledu odnosa između poljskog Ustava i prava EU-a;
10. ističe važnu aktivnost ustavnih sudova država članica u pogledu *ultra vires* djelovanja institucija EU-a;
11. smatra neprihvatljivim da institucije EU-a odobravaju rješenja u pogledu organizacije pravosuđa koja su trenutačno na snazi u nekim državama članicama, dok istodobno slična rješenja u Poljskoj dovode u pitanje i kritiziraju;
12. žali zbog nedavnih aktivnosti Komisije, ponajprije optužbi u vezi s navodnim nepoštovanjem presude Suda Europske unije o Stegovnom vijeću Vrhovnog suda i najave u vezi sa zahtjevom upućenim Sudu EU-a da Poljskoj nametne novčane kazne zbog neprovođenja privremene mjere; ističe da je Poljska detaljno objasnila način provedbe privremene mjere, posebno da se privremena mjera provodi po nalogu prvog predsjednika Vrhovnog suda, u koji se izvršna vlast ne može miješati u skladu s načelom diobe vlasti; smatra da agresivan nastup u djelovanju ne doprinosi rješavanju problema u duhu dijaloga i lojalne suradnje te u skladu s nadležnostima Unije i država članica;
13. žali zbog nedavnih izjava predstavnika Komisije u kojima se upućuje na mogućnost obustave plaćanja povezanih s poljskim planovima za oporavak i otpornost u vezi s neprovođenjem naloga Suda Europske unije; ističe da je jedini postupak iz Ugovora u vezi s neizvršenjem presuda opisan u članku 260. UFEU-a i da su svi pokušaji prisilne provedbe presuda koji ne počivaju na Ugovorima nezakoniti;
14. podsjeća na izjavu Komisije u kojoj se potvrđuje da će se Komisija pri primjeni Uredbe 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije pridržavati zaključaka Europskog vijeća od 11. prosinca 2020.; podsjeća da Komisija namjerava izraditi i donijeti smjernice o načinu na koji će primjenjivati tu uredbu;
15. smatra pravno neprihvatljivim uvođenje *de facto* novog mehanizma kontrole vladavine prava, čak i ako je njegova svrha zaštita proračuna EU-a;
16. napominje da EU nije nadležan za razvoj politika koje se odnose na seksualno zdravlje i obrazovanje, reprodukciju i pobačaj;
17. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Komisiji i Vijeću.

